

**Uchwała nr LX/324/2023
Rady Gminy w Naruszewie
z dn. 8 września 2023 roku**

w sprawie wdrożenia i przyjęcia do realizacji Planu walki z ubóstwem energetycznym dla Gminy Naruszewo na lata 2023 – 2027.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 6) ustawy z dn. 08.03.1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 40 z późn. zm.) Rada Gminy w Naruszewie uchwala, co następuje:

§1

Wdraża się i przyjmuje do realizacji „Plan walki z ubóstwem energetycznym dla Gminy Naruszewo na lata 2023 – 2027” w brzmieniu załącznika nr 1 do niniejszej uchwały.

§2

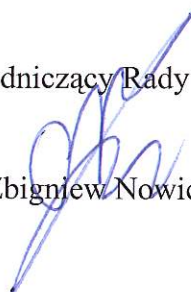
Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Naruszewo.

§3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Zbigniew Nowicki

UZASADNIENIE
Uchwały nr LX/324/2023
Rady Gminy w Naruszewie
z dn. 8 września 2023 roku

Przyjęcie do realizacji „Planu walki z ubóstwem energetycznym dla Gminy Naruszewo na lata 2023 – 2027” jest niezbędne z uwagi na możliwości pozyskania zewnętrznych środków finansowych m. in. z programów polegających na wsparciu mieszkańców w zakupie nośników energii, lub dotacji do wymiany źródeł ciepła lub termomodernizacji budynków mieszkalnych.

Ubóstwo energetyczne oznacza sytuację, w której gospodarstwo domowe nie jest w stanie zapewnić sobie odpowiedniego poziomu dostępu do energii elektrycznej i ciepłej, co wpływa negatywnie na jego warunki życia, zdrowie i środowisko.

„Plan walki z ubóstwem energetycznym dla Gminy Naruszewo na lata 2023 – 2027” jest dokumentem, który zakłada realizację następujących działań:

- promocję dobrych praktyk wraz z edukacją w zakresie efektywnego zagospodarowania energii w gospodarstwach domowych,
- kontynuację i rozwój polityki wsparcia społecznego (m. in. wsparcie rodzin o zidentyfikowanym problemie ubóstwa, opieka nad osobami starszymi, wsparcie osób bezrobotnych),
- pozyskiwanie i pomoc w pozyskiwaniu środków pochodzących z zewnętrznych funduszy na inwestycje w infrastrukturę energetyczną, w tym wsparcie inwestycji o charakterze parasolowym, wspierających modernizację infrastruktury energetycznej w gospodarstwach domowych na terenie gminy,
- identyfikację potrzeb energetycznych wśród mieszkańców gminy.

Głównym celem planu jest poprawa jakości życia mieszkańców gminy poprzez zmniejszenie liczby gospodarstw domowych dotkniętych ubóstwem energetycznym oraz zwiększenie efektywności energetycznej budynków mieszkalnych.

Mając na uwadze powyższe, podjęcie uchwały w proponowanej treści jest uzasadnione.

**PLAN WALKI Z UBÓSTWEM ENERGETYCZNYM
DLA GMINY NARUSZEWO
NA LATA 2023-2027**

Urząd Gminy w Naruszewie
Naruszewo 19A, 09-152 Naruszewo
tel. 23 663-10-51, 23 663-11-69, 23 663-11-05
fax. 23 663-10-51 wew. 34
e-mail: gmina@naruszewo.pl

Naruszewo, 2023 r.

Opracowanie wykonane przez:
SPEKTRUM KIELCE SP. Z O.O.
ul. Górna 20/120
25-415 Kielce
tel. 606 256 803

przy współudziale Urzędu Gminy Naruszewo

Janina Kozalska

SPEKTRUM KIELCE Sp. z o.o.
25-415 Kielce, ul Górna 20/120
REGON 520894638 KRS 0000944886
NIP 6572966273

Spis treści

Problem ubóstwa energetycznego	4
Cel główny planu	8
Położenie gminy oraz układ komunikacyjny	9
Zabudowa mieszkaniowa	14
Pomoc społeczna	16
Działania i zadania zmierzające do minimalizowania negatywnych skutków ubóstwa energetycznego na poziom i jakość życia w gminie	20

Problem ubóstwa energetycznego

W chwili obecnej, odpowiedzialne zagospodarowanie energią stanowi jedno z głównych wyzwań dla samorządów gminnych. W tym celu, gminy opracowują m.in. plany gospodarki niskoemisyjnej, jak również plany walki z ubóstwem energetycznym, których szczegółowa analiza pozwala na ukierunkowanie w ograniczonym zakresie lokalnej polityki energetycznej oraz poprawę warunków mających wpływ na jakość życia mieszkańców.

Zgodnie z szacunkami, problemem ubóstwa energetycznego w Polsce dotkniętych jest ok. 10% gospodarstw domowych - stan na 2020 r. wg wskaźnika „Wysokie Koszty, Niskie Dochody” - <https://www.gov.pl/web/klimat/badania-statystyczne>.

Według ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym : **Ubóstwo energetyczne** oznacza sytuację, w której gospodarstwo domowe prowadzone przez jedną osobę lub przez kilka osób wspólnie w samodzielny lokal mieszkalny lub w budynku mieszkalnym jednorodzinnym, w którym nie jest wykonywana działalność gospodarcza, nie może zapewnić sobie wystarczającego poziomu ciepła, chłodu i energii elektrycznej do zasilania urządzeń i do oświetlenia, w przypadku gdy gospodarstwo domowe łącznie spełnia następujące warunki:

- 1) osiąga niskie dochody;
- 2) ponosi wysokie wydatki na cele energetyczne;
- 3) zamieszkuje w lokalu lub budynku o niskiej efektywności energetycznej.

Zaspokajanie zbiorowych potrzeb mieszkańców m.in. w energię elektryczną i ciepłą należy do zadań własnych gmin, dlatego też to właśnie na samorządzie gminnym spoczywa obowiązek przeciwdziałania problemowi ubóstwa energetycznego. Jeżeli pewne działania zmierzające do poprawy jakości życia konsumentów mają być skierowane do osób niezamożnych, jednostki samorządu terytorialnego (JST) muszą zdiagnozować zarówno tego typu osoby, jak i do nich dotrzeć. (ASSIST Action Plan, Poland, 2018).

W chwili obecnej w Polsce realizowane są programy dotacyjne wspierające termomodernizację budynku oraz wymianę źródła ciepła - skierowane również do ubogich energetycznie (np.

Czyste Powietrze). Program ten ma określone wymogi. Uwzględniają one również kryterium dochodowe – w ten sposób osoby o niskim statusie finansowym, również mają szansę na pozyskanie odpowiedniego finansowania w celu realizacji przedsięwzięcia termomodernizacyjnego.

Wielowątkowe i zróżnicowane poradnictwo daje szansę na dotarcie do nich i efektywne adresowanie pomocy. (ASSIST Action Plan, Poland, 2018)

Jednym z kluczowych elementów działań mających na celu ograniczenie zjawiska ubóstwa energetycznego są kwestie informacyjno-edukacyjne. W przypadku problemu ubóstwa energetycznego wyjątkowo ważne wydają się być aspekty zmiany zwyczajów konsumenckich dotyczących korzystania z energii.

Najczęściej wskazywaną metodą na ograniczenie zużycia energii wśród doradców oraz mieszkańców jest wyłączanie światła w pomieszczeniach, w których nikt nie przebywa. Jednakże aspektów wpływających na wysokość zużycia energii oraz bezpośrednio wpływających na wysokość kosztów za zużycie tejże energii jest o wiele więcej. Podczas wizyt w domach mieszkańców oraz bezpośrednich spotkań z nimi, przekaz o możliwych formach oszczędności energii może mieć największy wpływ. Przekazanie ulotek informacyjnych opisujących sposoby oszczędności energii również wydaje się dobrym pomysłem.

Wśród kroków podjętych w celu ograniczenia ubóstwa energetycznego nie powinno zabraknąć bezpłatnej pomocy prawnej dla osób dotkniętych tymże ubóstwem energetycznym, np. w przypadkach dotyczących nieuczciwych praktyk sprzedaży energii wśród dostawców, czy również spraw uregulowania własności nieruchomości (programy Czyste powietrze wymaga uregulowanego stanu prawnego budynku).

W opracowaniu „Ubóstwo energetyczne jako wzrastający problem współczesnych samorządów” wyszczególniono trzy główne przyczyny ubóstwa energetycznego.

Tabela 1 l. Herbuś - „Ubóstwo energetyczne jako wzrastający problem współczesnych samorządów” - Zeszyty Naukowe Politechniki Częstochowskiej

Przyczyny	Charakterystyka
Techniczne	Pojawiają się, kiedy miejsca zamieszkania charakteryzują się niskim poziomem efektywności energetycznej; konsekwencją tego jest trudność utrzymania optymalnego standardu ciepła. Kolejną przyczyną jest wadliwe działanie instalacji grzewczych, nieadekwatne do potrzeb cieplnych danego obiektu. Pociąga to za sobą większe wydatki i uszczuplenie zasobów finansowych gospodarstwa domowego, które mogły być przeznaczone na inne cele. Problem stanowią również nieefektywne energetycznie urządzenia wykorzystywane w domach, które również generują zwiększone opłaty za energię.
Ekonomiczne	Pojawiają się przy niedoborze zasobów ekonomicznych; może to skutkować zaległościami w opłatach za energię i odcięciem od źródeł energii lub oszczędzaniem na ogrzewaniu. Ważnym aspektem jest również niewłaściwe rozporządzanie budżetem domowym, które nie pozwala na pokrycie wydatków mieszkaniowych. Brak możliwości utrzymania optymalnego poziomu ciepła i płacenia regularnych opłat ze względu na fakt, iż zbyt niski dochód zbliża ubóstwo energetyczne do ubóstwa ekonomicznego.

Związane z postawami wobec efektywnego wykorzystania energii	Występują, kiedy urządzenia elektryczne są używane w niewłaściwy sposób, co prowadzi do znacznych strat energetycznych, a w konsekwencji do zwiększonych wydatków energetycznych. Przykładem tego typu działań jest pozostawienie włączonych urządzeń pobierających energię elektryczną. Kluczowy aspekt zapobiegający tego typu zachowaniom to wiedza o efektywnym wykorzystaniu urządzeń grzewczych i elektrycznych.
---	---

Świadomość energetyczna odgrywa kluczową rolę w zapobieganiu, czy też ograniczaniu zjawiska ubóstwa energetycznego. Dlatego ważne jest, by zwiększać poczucie odpowiedzialności mieszkańców gminy za ograniczanie wydatku energetycznego przy jednoczesnym zwiększaniu efektywności energetycznej budynków oraz urządzeń.

Cel główny planu

Głównym celem planu walki z ubóstwem energetycznym dla gminy Naruszewo na lata 2023-2027 jest polepszenie jakości życia wśród mieszkańców gminy ze szczególnym naciskiem w kierunku ograniczania wpływu negatywnych skutków ubóstwa energetycznego.

By osiągnąć główny cel planu, wyszczególniono następujące cele szczegółowe (CS):

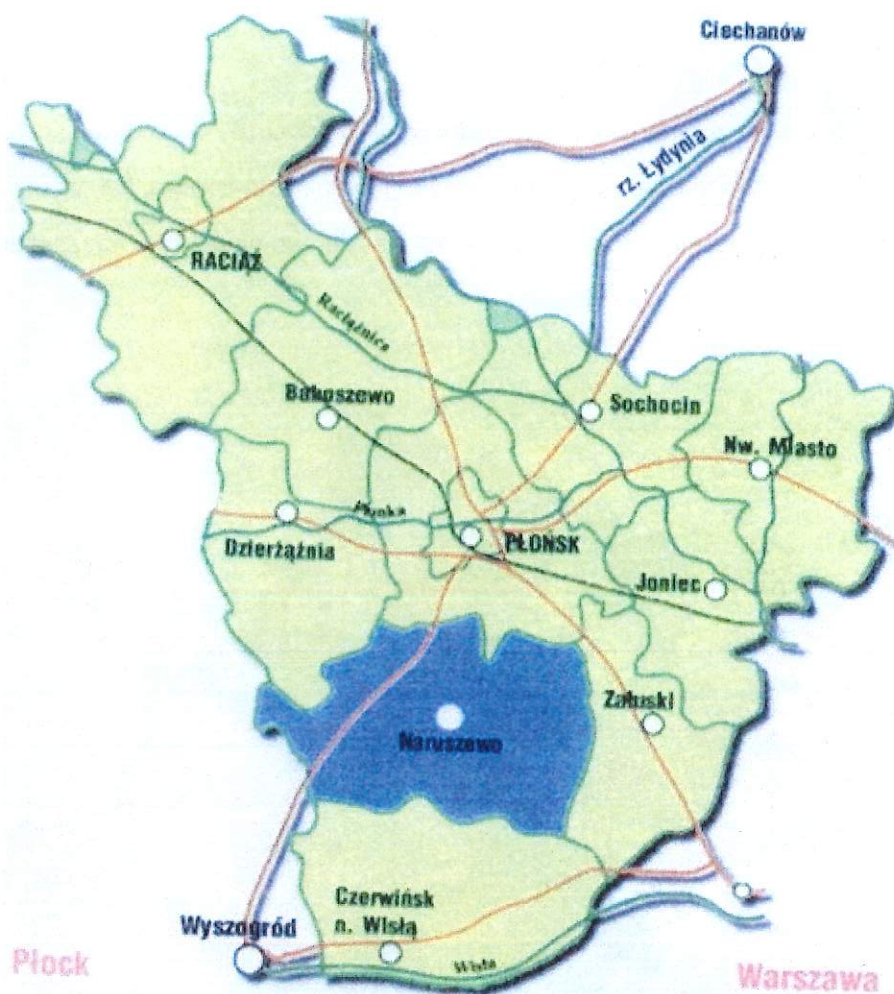
- CS 1) Pomoc ukierunkowana dla osób najuboższych zamieszkujących na terenie gminy niebędących w stanie zaspokoić komfortu energetycznego.
- CS 2) Usprawnienie struktur wspierających modernizację oraz poprawę efektywności energetycznej budynków przy jednoczesnym ograniczeniu emisyjności źródeł ciepła wśród gospodarstwach domowych znajdujących się w strefie ubóstwa energetycznego.
- CS 3) Wsparcie inwestycji termomodernizacyjnych realizowanych na terenie gminy.
- CS 4) Promocja dobrych praktyk wraz z edukacją w obrębie efektywnego wykorzystania energii.

Położenie gminy oraz układ komunikacyjny

Gmina Naruszewo to gmina wiejska położona w północno - zachodniej części województwa mazowieckiego i w południowo - zachodniej części powiatu płońskiego. Na rysunku nr 1 i rysunku nr 2 przedstawiono położenie gminy Naruszewo na tle województwa mazowieckiego i powiatu płońskiego.

Rysunek 1 Położenie Gminy Naruszewo na tle województwa mazowieckiego. Źródło: PGN dla Gminy Naruszewo do 2020 r.

Rysunek 2 Położenie gminy Naruszewo na tle powiatu płońskiego. Źródło: PGN dla Gminy Naruszewo do 2020 r.

W skład gminy wchodzi 42 miejscowości podzielone na 44 obręby oraz 33 sołectwa: Dłutowo, Drochowo, Drochówka, Grąbczewo, Januszewo, Kębtowice, Kozarzewo, Krysk, Łazęki, Michałowo, Nacpolsk, Naruszewo, Nowe Naruszewo, Nowy Nacpolsk, Pieścidła, Postróże, Potyry, Radzymin, Skarboszewo, Skarszyn, Skwary, Sobanice, Sosenkowo, Srebrna, Stachowo, Stary Nacpolsk, Strzembowo, Troski, Wichorowo, Wronino, Zaborowo I, Zaborowo II, Żukowo. Gmina sąsiaduje z czterema gminami powiatu płońskiego oraz z trzema gminami powiatu płockiego:

- Od północy: Dzierżążnia, Płońsk,
- Od południa: Czerwińsk nad Wisłą,
- Od wschodu: Załuski,
- Od zachodu: Wyszogród, Mała Wieś, Bulkowo.

Gmina Naruszewo leży w odległości około 45km na północ od Warszawy i 11 km od miasta Płońsk. Infrastruktura komunikacyjna gminy obejmuje:

- droga nr 50 na obszarze gminy przebiega przez: Radzyminek, Wróblewo, Troski, Kozarzewo, Zaborowo i Nacpolsk, a jej długość wynosi ok. 12,4 km.

- droga nr 570 na obszarze gminy przebiega przez: Wróblewo, Skwary, Naruszewo, Nowe Naruszewo, Srebrna i Kębtowice, a jej długość wynosi ok. 10 km.
- droga nr 571 na obszarze gminy przebiega przez: Nowe Naruszewo, Drochowo, Krysk i Nowy Krysk, a jej długość wynosi ok. 6,5km.

Drogi powiatowe:

- droga nr 07773 Krysk-Poczernin-Pilitowo,
- droga nr 07774 Przybojewo-Krysk-Postróże,
- droga nr 07775 Radzyminek-Wichorowo-Postróże,
- droga nr 07776 Płońsk-Wichorowo
- droga nr 07785 Nacpolsk-Sosenkowo-Kucice,
- droga nr 07786 Kozarzewo-Gumino-Kucice,
- droga nr 07787 Wróblewo-Wilamowice,
- droga nr 07788 Wola Kryska-Naruszewo-Kozarzewo,
- droga nr 07789 Zaborowo-Naruszewo,
- droga nr 07791 Radzikowo-Sobanice-Nacpolsk,
- droga nr 07792 droga nr 570 - Żukowo,
- droga nr 07793 Trębki-Kamienica-Naruszewo.

Łączna długość dróg powiatowych na terenie gminy wynosi ok.70,1 km i posiadają one w ok.59,2 km nawierzchnię utwardzoną-bitumiczną i 10,9 km gruntową.

Drogi gminne:

Drogi gminne stanowią uzupełnienie układu infrastruktury komunikacyjnej, a ich długość wynosi - dróg gminnych publicznych – 139, 33 km, natomiast łącznie z wewnętrznymi 168 km. Dane dot. długości poszczególnych dróg na terenie gminy Naruszewo, zostały przedstawione w tabeli nr 3.

Tabela 2 Długości poszczególnych dróg na terenie gminy Naruszewo.

L.P.	Drogi	Nawierzchnia		Ogółem
		Utwardzona bitumiczna	Gruntowa	
		[km]	[km]	[km]
1	Krajowe	12,4	0	12,4
2	Wojewódzkie	18	0	18
3	Powiatowe	59,2	10,9	70,1
4	Gminne	45,55	93,76	139,33
Razem		135,15	104,66	239,81

Źródło - PGN dla Gminy Naruszewo do 2020 r.

Zabudowa mieszkaniowa

Gmina Naruszewo jest gminą typową rolniczą. Na terenie gminy występuje w większości budownictwo jednorodzinne, indywidualne.

Skupiska budynków wielorodzinnych występują na terenach popegeerowskich w miejscowościach Nacpolsk, Wróblewo – Osiedle, Sosenkowo – Osiedle, Żukówek, Pieścidła.

Obecnie nie powstają nowe mieszkania spółdzielcze, komunalne, czy też zakładowe, jednak zwiększa się liczba domów jednorodzinnych. W roku 2020 było 1 702 szt. budynków mieszkalnych, gdy w 2014 roku ich ilość wynosiła 1693 szt.

W latach 2010 – 2014 na terenie Gminy Naruszewo oddano do użytku 153 nowe budynki mieszkalne.

Tabela 3. Liczba budynków jednorodzinnych oddanych do użytkowania w Gminie Naruszewo w latach 2014 i 2020

Ogółem	2014 rok	2020 rok
	11	10
W tym:		
Indywidualne	11	10
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	----	----

Źródło – dane GUS.

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w 2020 roku wynosiła 79,4 m², natomiast w roku bazowym wynosiła 75,6 m².

Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę w 2020 roku wynosiła 25,7 m², a w 2014 roku 23,5 m².

Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, że na terenie Gminy Naruszewo w ostatnich latach zwiększa się powierzchnia mieszkań oddanych do użytkowania.

Tabela 4 Inwentaryzacja budynków mieszkalnych ogrzewanych piecem na węgiel

Kategoria danych	Liczba budynków mieszkalnych	Liczba budynków mieszkalnych ogrzewanych piecem na węgiel na podstawie bazy CEEB/ inwentaryzacji źródeł ciepła
Rok	2022	2022
Razem	1997	1292
Sołectwo Dłutowo	42	27
Sołectwo Łazęki	48	38
Sołectwo Drochowo	55	37
Sołectwo Drochówka	79	47
Sołectwo Grąbczewo	33	21
Sołectwo Januszewo	81	52
Sołectwo Kozarzewo	45	26
Sołectwo Krysk	95	57
Sołectwo Kębtowice	40	34
Sołectwo Michałowo	46	25
Sołectwo Nacpolsk	40	39
Sołectwo Naruszewo	90	59
Sołectwo Nowe Naruszewo	90	52
Sołectwo Nowy Nacpolsk	27	17
Sołectwo Pieścidla	43	30
Sołectwo Postróże	67	42
Sołectwo Potyry	36	21
Sołectwo Radzymin	166	100
Sołectwo Skarboszewo	43	18
Sołectwo Skarszyn	48	28
Sołectwo Skwary	46	34
Sołectwo Sobanice	79	50
Sołectwo Sosenkowo	49	30
Sołectwo Srebrna	58	42
Sołectwo Stachowo	24	16
Sołectwo Stary Nacpolsk	48	33
Sołectwo Strzembowo	133	73
Sołectwo Troski	61	53
Sołectwo Wichorowo	45	33
Sołectwo Wronino	14	8
Sołectwo Zaborowo	166	114
Sołectwo Żukowo	60	36

Źródło - Dane własne Urzędu Gminy w Naruszewie

Z danych Urzędu Gminy wynika, że na jej terenie wciąż znajdują się 1292 piece zasilane węglem, co stanowi 64,7% wszystkich źródeł ciepła znajdujących się na terenie gminy.

Realizacja programu „Czyste Powietrze”

„Czyste Powietrze” to pierwszy ogólnopolski program dopłat do wymiany starych pieców oraz docieplenia domów jednorodzinnych. Według założeń programu, jego celem jest walka ze smogiem.

Tabela 5 Realizacja Programu Priorytetowego Czyste Powietrze na terenie gmin województwa mazowieckiego – stan na dzień 31.03.2023r

Gmina	Liczba złożonych wniosków w ramach Programu „Czyste Powietrze”	Liczba zawartych umów na dofinansowanie	Liczba zrealizowanych przedsięwzięć	Kwota Wyplaconych dotacji
Naruszewo	167	140	68	1 439 725,52 zł

Informacje zawarte w zestawieniu pobrane zostały z wewnętrznego systemu teleinformatycznego WFOŚiGW w Warszawie i dotyczą okresu od początku trwania Programu „Czyste Powietrze”, tj. od dnia 19.09.2018 r. do dnia 31.03.2023 r.

Na podstawie informacji zawartych w tabeli nr 5 wynika, że z programu „Czyste Powietrze” w ciągu ostatnich lat zawarto łącznie 140 umów na dofinansowanie wśród gospodarstw domowych z terenów gminy Naruszewo.

Pomoc społeczna

Wedle definicji pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest także zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Dane dotyczące liczby rodzin korzystających z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz powodów korzystania z pomocy zostały zaprezentowane w tabelach 6 i 7.

Tabela 6 Liczba osób korzystających z pomocy (liczba rodzin)

	2020 rok	2021 rok	2022 rok
Ogółem W tym	243	210	211
Ze świadczeń pieniężnych	185	175	167
Ze świadczeń niepieniężnych	88	64	68
Ilość przeprowadzonych wywiadów środowiskowych	664	550	551

Tabela 7 Powody korzystania z pomocy (liczba rodzin)

	2020	2021	2022
Ubóstwo	27	40	38
Sieroctwo			1
Bezdomność	2	5	3
Potrzeba ochrony macierzyństwa	29	26	27
Bezrobocie	55	54	52
Niepełnosprawność	63	57	56
Długotrwała lub ciężka choroba	176	157	158
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	61	35	20
Alkoholizm	1	1	
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	1	4	1
Zdarzenie losowe		5	3

Źródło - Dane własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Naruszewie

Po przeanalizowaniu danych przedstawionych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Naruszewie, wraz z obserwacją kierunków niektórych zjawisk społecznych można wnioskować, że na terenie gminy:

- Niski poziom świadomości przede wszystkim wśród osób starszych i objętych kryterium ubóstwa energetycznego w połączeniu z ograniczonymi możliwościami finansowymi w zakresie negatywnych skutków finansowo-środowiskowych poprzez wykorzystanie niskoefektywnych źródeł ciepła i paliw stałych o niskich parametrach.
- Problem ubóstwa wśród mieszkańców gminy. Fakt ten sugeruje konieczność zwiększenia wysiłku w celu wsparcia osób o niskim statusie społecznym. Dokładna analiza każdego z przypadków indywidualnie może pomóc w ograniczeniu wydatków (np. na węgiel, drewno, energię elektryczną) oraz redukcji ilości rodzin borykających się zarówno z ubóstwem finansowym jak i energetycznym.

- Jedną z potrzeb jest wsparcie osób bezrobotnych. Angażowanie osób nieaktywnych zawodowo poprzez organizacje prac społecznie użytecznych, robót publicznych oraz prac interwencyjnych na terenie gminy powinno stanowić realny wpływ na ograniczenie ilości rodzin borykających się z tym problemem.

Działania i zadania zmierzające do minimalizowania negatywnych skutków ubóstwa energetycznego na poziom i jakość życia w gminie

W celu realizacji planu walki z ubóstwem energetycznym w latach 2023-2027 Gmina Naruszewo planuje podjąć następujące działania / zadania:

1. Promocja dobrych praktyk wraz z edukacją w zakresie efektywnego zagospodarowania energii w gospodarstwach domowych.

Działania obejmą promocję dobrych praktyk na stronie internetowej Urzędu Gminy, poprzez prasę lokalną, edukację szkolną wśród najmłodszych mieszkańców gminy oraz lokalne imprezy integracyjne.

2. Kontynuacja i rozwój polityki wsparcia społecznego.

- W tym zwłaszcza w zakresie:
 - wsparcie rodzin o zidentyfikowanym problemie ubóstwa,
 - opieki nad osobami starszymi,
 - wsparcie osób bezrobotnych poprzez organizacje prac społecznie użytecznych, robót publicznych oraz prac interwencyjnych na terenie gminy.

3. Pozyskiwanie i pomoc w pozyskiwaniu środków pochodzących z zewnętrznych funduszy na inwestycje w infrastrukturę energetyczną w tym wsparcie inwestycji o charakterze parasolowym, wspierających modernizację infrastruktury energetycznej w gospodarstwach domowych na terenie gminy.

W szczególności dalsze wsparcie w ramach pozyskiwania środków pomocowych z:

- Programu Czyste Powietrze,
- NFOŚiGW,
- WFOŚiGW,
- Funduszy Norweskich.

4. Identyfikacja potrzeb energetycznych wśród mieszkańców gminy.

- badania ankietowe w celu rozpoznania zakresu zapotrzebowania na wykonanie termomodernizacji budynków oraz wymiany źródeł ciepła,
- w zakresie zapotrzebowania na wsparcie finansowe w kierunku wsparcia celowego kosztów ogrzewania oraz wydatków na energię elektryczną.